

از سکوت

فرد ناشنوا، صدای ناشنویان را بشنویم

خاص خودشان را دارند و چشم‌ها و دست‌هایشان کار گوش و زبان ما را انجام می‌دهند. البته که طی سال‌های اخیر به مدد علم و تکنولوژی هم کودکانی که ناشنوا متولد می‌شوند می‌توانند شنوایی‌شان را با کاشت حلزون به دست بیاورند و هم کسانی که دچار پیرگوشی یا حادثه می‌شوند، می‌توانند با کمک سمک‌ها و ابزارهای الکترونیک شنوایی را تجربه کنند. با تمام اینها هنوز هم در دنیا درصدی از افراد با معلولیت ناشنوایی متولد می‌شوند و نیازمند دریافت کمک و خدماتی هستند. از این گذشته برخی حوادث و همه‌مهم‌تر افزایش سن هم از جمله عواملی است که می‌تواند ما را تا مرز ناشنوایی پیش ببرد.

جمعیت ۳۶۰ میلیونی

طبق آمار سازمان بهداشت جهانی، ۵ درصد از جمعیت کره زمین برابر با ۳۶۰ میلیون نفر، دچار ناشنوایی یا کم‌شنوایی هستند. در کشورهای توسعه‌یافته‌ای مانند فرانسه ۷/۵ میلیون نفر، آلمان ۱۰ میلیون نفر، ایتالیا ۷ میلیون نفر، لهستان ۵ میلیون نفر، اسپانیا ۵/۵ میلیون نفر، هلند ۲ میلیون نفر، انگلیس ۷/۵ میلیون نفر و آمریکا ۳۵ میلیون نفر ناشنوا زندگی می‌کنند. همچنین بر اساس آمارهای سازمان بهداشت جهانی ۴۶۶ میلیون نفر در جهان دچار کم‌شنوایی معلولیت‌زا هستند و از نظر بار کلی بیماری، این اختلال ۶/۸ درصد بار بیماری‌ها را شامل می‌شود؛ معلولیتی پنهان که دارای تأثیرات گسترده بر جنبه‌های مختلف رشد مهارت‌های ارتباطی، اجتماعی و هیجانی فرد و خانواده وی است و علاوه بر آن طبق آخرین برآوردهای منتشر شده توسط سازمان جهانی بهداشت، قریب به ۹۰۰ میلیون نفر در سراسر جهان تا سال ۲۰۵۰ از کم‌شنوایی ناتوان‌کننده رنج خواهند برد.

آسیب صداها به شنوایی

حتما شما هم شنیده‌اید که قرار گرفتن در معرض سروصدای زیاد می‌تواند به گوش‌تان آسیب بزند و شنوایی‌تان را کاهش دهد. طبق پژوهش‌ها ۱۱ میلیارد جوان (بین ۱۲ تا ۳۵ سال) به دلیل قرار گرفتن در معرض سر و صدای محیط در معرض خطر کم‌شنوایی هستند. سر و صدای بیش از حد از جمله سر و صدای شغلی مانند صدای ماشین‌آلات و انفجارها، قرارگرفتن در معرض صداهای بلند مانند استفاده از دستگاه‌های صوتی شخصی با حجم زیاد و برای مدت‌زمان طولانی و حضور منظم در کنسرت‌ها، کلوب‌های شبانه، کافه‌ها و مسابقات ورزشی نیز برای گوش اشخاص می‌تواند دردسرساز باشد.

چالش تعامل با دیگران

یکی از مهم‌ترین مشکلاتی که افراد ناشنوا با آن دست و پنجه نرم می‌کنند موضوع برقراری ارتباط با سایر افراد است. این عارضه می‌تواند روی تعاملات اجتماعی افراد ناشنوا با افراد عادی جامعه تأثیر بگذارد و گاهی برایشان آزاردهنده باشد. اکثریت افراد جامعه به زبان اشاره مسلط نیستند و این می‌تواند ناشنویان را در برقراری ارتباط و بیان مطالبات و خواسته‌هایشان با چالش‌هایی روبه‌رو کند. جامعه ناشنویان هم، زبان اشاره مخصوص خودشان را دارند و اگر ما بتوانیم با زبان آنها آشنا شویم به راحتی این ارتباط برقرار می‌شود.

زبان اشاره زبانی که صدا ندارد، اما مفهوم دارد

زبان اشاره، شاید صدا نداشته باشد اما خلاقیتی کارا برای برقراری ارتباط ناشنویان با همدیگر و حتی با افراد شنواست. در واقع ناشنویان اصوات و کلمات خود را با حرکات دست و احساسات خود را با زبان بدن نشان می‌دهند تا بتوانند با دیگران تعامل داشته باشند. زبان‌های اشاره تقلیدی نیستند و قراردادی محسوب می‌شوند، تحقیق زبان‌شناسی تاریخی بسیار اندکی روی زبان‌های اشاره صورت گرفته و زبان‌ها ممکن است با مهاجرت، تأسیس مدارس ناشنویان یا به دلیل مقررات سیاسی گسترش یابند.

ویژگی‌های زبان اشاره

زبان اشاره ترکیبی از حرکت دست، میمیک صورت و لب‌خوانی است و باتوجه به این‌که دایره لغات افراد ناشنوا بسیار محدود است و با لغات ساده و عامیانه آشنا هستند، با استفاده از لب‌خوانی متوجه بسیاری از کلمات می‌شوند. در زبان اشاره ممکن است یک حرکت دست، نشان‌دهنده چندین حرف باشد و از همین‌رو، ترکیب لب‌خوانی و میمیک صورت به فرد ناشنوا در راستای متوجه شدن منظور مترجم کمک‌کننده خواهد بود.

زبان اشاره فارسی

حرکات زبان اشاره، جهانی نیست و لهجه و گویش روی این زبان و علائم آن تأثیرگذار خواهد بود. بسیاری از افراد زبان اشاره ایرانی را نمود تصویری فارسی می‌دانند و این در حالی است که زبان‌های اشاره، زبان‌هایی مستقل، اما تحت تأثیر زبان‌های گفتاری پیرامون خود هستند و واژگان و دستور زبان مخصوص خود را دارند. گرچه هیچ تحقیق رسمی‌ای تاکنون درباره تعداد زبان‌های اشاره سراسر جهان منتشر نشده، اما در تحقیقات مختلف از بیش از ۱۰۰ زبان اشاره گوناگون نام برده شده است.

زبانی بین‌المللی

زبان اشاره از سوی سازمان ملل متحد به عنوان یکی از زبان‌های رسمی پذیرفته شده است. تاکید سازمان ملل در به رسمیت شناختن این زبان، نشان‌دهنده این است که زبان اشاره از نظر وضعیت با زبان‌های گفتاری برابر است و سازمان ملل در نظر دارد کشورها را ملزم کند تا یادگیری زبان اشاره را تسهیل کنند و هویت زبانی جامعه ناشنویان را ارتقا دهند.

صدای ناشنویان را بشنویم

ناشنویان هم مانند سایر اقشار و گروه‌های اجتماعی مطالباتی دارند و به عنوان یک شهروند حق دارند تا از حقوق شهروندی برخوردار باشند و بتوانند برنامه‌های تلویزیونی و فیلم‌های سینمایی را ببینند و در شهر به راحتی تردد کنند. گنجاندن آموزش‌های حداقلی از زبان اشاره، تربیت مترجمان، در نظر گرفتن جایگاه ویژه در چارت‌های سازمانی برای مترجمان زبان اشاره و حمایت از این افراد، از موضوعاتی است که به تسهیل زندگی ناشنویان و کم‌شنویان می‌انجامد و حضور آنها را در جامعه پررنگ‌تر می‌کند.